

КОЛОКВИЈУМ ИЗ ОСНОВА ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ 1

22. јануар 2023.

Напомене: Колоквијум траје 150 минута. Није дозвољено напуштање сале 90 минута од почетка колоквијума. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба само овога папира и вежбанке, који се морају заједно предати. Вежбанку ставити у овај папир. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, учртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Питања и задаци ће бити прегледани само уколико се налазе на одговарајућим местима. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена. Употреба калкулатора није дозвољена.

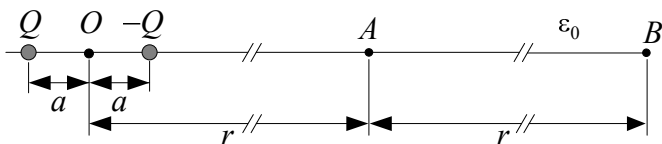
Попунити податке о кандидату у следећој табели. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)						УКУПНО ПОЕНА
Група са предавања		Индекс година/број		Презиме и име		
П1	П2	П3	/			
ПИТАЊА				ЗАДАЦИ		
1	2	3	4	1	2	

ПИТАЊА

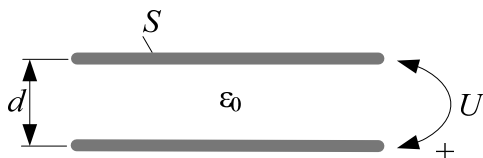
1. Сфера полупречника a равномерно је наелектрисана запреминским наелектрисањем густине ρ и налази се у вакууму. Израчунати интензитет вектора јачине електричног поља на одстојању $r = 2a$ од центра сфере ако је познат његов интензитет на одстојању $r = a/2$ од центра сфере, $E(r = a/2) = 1 \text{ V/m}$.

2. У вакууму су постављена два тачкаста наелектрисања, као на слици. Наелектрисања и тачке A и B су колинеарни. (а) Извести приближан израз за напон U_{BA} у функцији растојања r . (б) Одредити израз за рад који уложи електрична сила за премештање пробног наелектрисања Q_p из тачке B у тачку A . Сматрати познатим Q , Q_p и a ($a \ll r$).

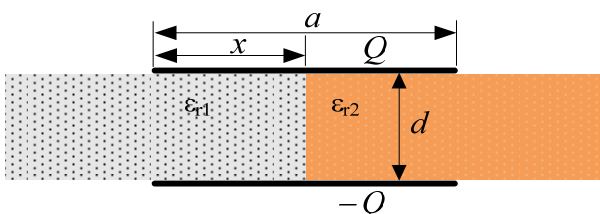
(а)
(б)

3. На слици је приказан попречни пресек танког плочастог ваздушног кондензатора површине електрода S и растојања између њих d . Напон између електрода, U , је сталан. Одредити израз за притисак електричних сила који делује на горњу электроду кондензатора. Занемарити ивичне ефекте.

4. На слици је приказан попречни пресек танког плочастог кондензатора са квадратним електродама дужина страница $a = 2 \text{ cm}$ и растојања између електрода $d = 5 \text{ mm}$. Параметри диелектрика су: $\epsilon_{r1} = 2$ и $\epsilon_{r2} = 10$. Дужина до које је први диелектрик увучен у кондензатор је x ($0 \leq x \leq a$), а остатак је испуњен другим диелектриком. Кондензатор је наелектрисан и познато је $\frac{Q}{\epsilon_0 a} = 100 \text{ V}$. Израчунати опсег у коме може да се мења напон између електрода $|U|$.

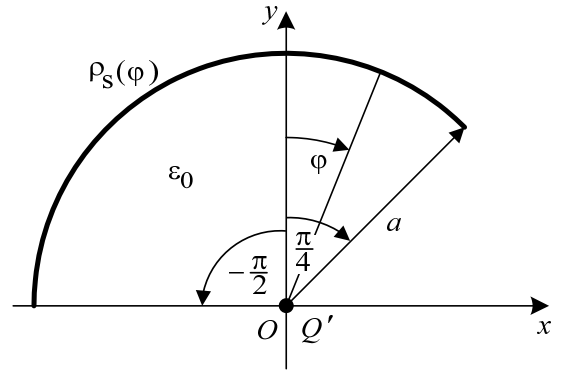
Занемарити ивичне ефекте.

ЗАДАЦИ

1. (Задатак се ради полазећи од **прве** стране вежбанке.)

На слици је приказан попречни пресек дугачке траке, савијене у облику дела веома дугачког кружног цилиндра полупречника a . Дуж осе цилиндра постављен је веома дугачак праволинијски проводник. Проводник је равномерно наелектрисан наелектрисицањем подужне густине Q' . Трака је неравномерно наелектрисана наелектрисицањем површинске густине $\rho_s = \rho_{s0}(1 + \cos^2 \varphi)$, где је ρ_{s0} константа. Одредити израз за **вектор** подужне електричне силе на праволинијски проводник. Средина је вакуум.

2. (Задатак се ради полазећи од **последње** стране вежбанке.)

Полупречници електрода коаксијалног кондензатора су a и b , при чему је $\frac{b}{a} = e^2$, где је e основа природних логаритама.

На почетку, диелектрик кондензатора је ваздух. Кондензатор је прикључен на извор сталног напона тако да је $U_{ab} = U$, а затим је одвојен од извора. Након тога, простор између електрода кондензатора испуни се нелинеарним диелектриком.

Вектор поларизације диелектрика је $\mathbf{P}(r) = P_0 \frac{b}{r} \mathbf{i}_r$, $a < r < b$, при чему је P_0 константа. (а) Одредити израз за подужно

наелектрисицање унутрашње електроде кондензатора. У случају када је простор између електрода кондензатора испуњен диелектриком, одредити (б) површинске густине везаних наелектрисицања уз електроде кондензатора и (в) напон између електрода кондензатора.

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА КОЛОКВИЈУМА ИЗ ОСНОВА ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ 1, ОДРЖАНОГ 22. ЈАНУАРА 2023. ГОДИНЕ

ПИТАЊА

1. $E(r = 2a) = 0,5 \text{ V/m}$.
2. (а) $U_{BA} = \frac{3Qa}{8\pi\epsilon_0 r^2}$ и (б) $A_E = Q_p U_{BA}$.
3. $\frac{|dF_e|}{dS} = \frac{\epsilon_0 U^2}{2d^2}$.
4. $2,5 \text{ V} \leq |U| \leq 12,5 \text{ V}$.

ЗАДАЦИ

1. $\mathbf{F}' = \frac{Q' \rho_{s0}}{24\pi\epsilon_0} (7\sqrt{2} \mathbf{i}_x - (20 + 11\sqrt{2}) \mathbf{i}_y)$.
2. (а) $Q' = U \pi \epsilon_0$. (б) $\rho_{ps}(r = a^+) = -P_0 e^2$ и $\rho_{ps}(r = b^-) = P_0$. (в) $U' = U - \frac{2P_0 b}{\epsilon_0}$.

- РЕЗУЛТАТИ КОЛОКВИЈУМА БИЋЕ ОБЈАВЉЕНИ ДО 25. ЈАНУАРА У 21 ЧАС.
- УВИД У ЗАДАТКЕ ЈЕ 26. ЈАНУАРА ОД 11:00 ДО 12:00 ЧАСОВА, У ЛАБОРАТОРИЈИ 95а.

Са предмета Основи електротехнике